

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre.....	16 kor.
Negyedévre.....	4 „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre.....	20 kor.
Negyedévre.....	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre.....	24 kor.
Negyedévre.....	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

M megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállal korik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Bosznia és a magyar ipar.

(K. Ö.) Bosznia annektálása fontos feladatot ró a magyar iparra. A politikai hódítás nem ér semmit gazdasági hódítás nélkül. Nekünk tehát gazdaságilag kell a két annektált tartományt elfoglalnunk. Sajnos, hogy az okkupáció harminc esztendeje alatt a terület teljesen Ausztriának engedték át. Mezőgazdasági téren nem tehetünk sokat, mert Bosznia és Hercegovina is 75 százalékában mezőgazdasági állam. Ugyanis a két millió lakosból mintegy 1,400.000 foglalkozik östermeléssel.

Közgazdaságilag elég értékes tartományok Bosznia és Hercegovina. Az áruforgalmi statisztika szerint a behozatal értéke 114 millió 492.195 koronára emelkedett. A kivitel pedig volt 112 millió 100.703 korona. Behoztak leginkább lisztet, cukrot, gyapotot, gyapotárut, ruházati, papiros, csont és jutaárutak. Legfőbb kiviteli cikke a fűrészelt áruk, az állatok, vas és szárított szilva.

Ami azonban legközelebb érint, az az a körülmény, hogy a statisztika adatai szerint mindössze 30—30 százalékot viszünk be Boszniába és Hercegovinába, ami bizony édes kevés. Tekintve a földrajzi viszonyokat, nekünk gazda-

ságilag már régen meg kellett volna hódítanunk az annektált tartományokat. Sőt azt mondjuk, hogy meg is lehetett volna hódítani, mert azokban az iparcikkekben, melyekben Ausztria az ur Boszniában, véletlenül mi teljesen versenyképesek vagyunk.

De hát mi volt annak az oka, hogy Boszniát gazdaságilag elhanyagoltuk? Bizonyára a politikai bizonytalanság. Senki sem tudta, mi lesz az okkupált tartományokkal. Annektáljuk-e, vagy nem? És ha annektáljuk, kié lesz, Magyarorszáé avagy Ausztriáé? Az annexió folytán a helyzet legalább annyiban tisztázódott, hogy tudjuk, Bosznia és Hercegovina a magyar-osztrák monarchia tartozéka lesz. Mi azt tehát másnak odaadni nem fogjuk. Közigazgatás, törvénykezés és a hitelviszonyok oly alakot nyernek most az annektált tartományokban, melyek a magyar ipart arra fogják bírni, hogy elfordulva a hagyományos kényelem szeretettől, eréllyel lásson hozzá a bosnyák piac meghódításához.

Ez kétféleképpen történhetik. Először úgy, hogy versenyképes iparcikkeinkkel felvegyük a harcot Ausztriával. Kell, hogy az annektált tartományok piaci legyenek kivitelre képes és pártolásra érdemes iparcikkeinknek. Ebből is látszik, hogy

külkereskedelmünk, legalább az ipari, inkább szóra, mint tette van alapítva. Többet beszélünk, mint teszünk. Ellenkező esetben a Boszniába irányuló kivitelünk nem 30, hanem 60 százaléknak kellene lenni.

Másik mód az annektált tartományok gazdasági meghódítására a gyáralapítót. Erre valaki azt mondhatná, hogy hiszen még Magyarország is szegény gyárakban, alapítsunk tehát itt gyárakat. Nem egészen helyes az ellenvetés. Mert míg Magyarországon csak oly gyárakat kell alapítani, melyek a külföldi iparcikkeket kiszorítani hivatvák, addig Boszniában mindenféle gyáripár, mely a megtelező előfeltétellel rendelkezik, sikerrel biztat.

Természetesen csak körültekintő és szolid gyáralapításokra gondolunk, olyanokra, melyeknél kiküszöbölve látjuk a magyarországi alapításoknál tapasztalt visszaéléseket. Mi képesek vagyunk horribilis szubvencióval támogatni oly gyárat, mely osztrák iparcikket hoz forgalomba, mint a néhai temesvári cipőgyárat, vagy olyant, mely nem is gyárt, mint a budapesti vízóragyárat.

Még csak azt említhetjük meg, hogy az annektált tartományok alkalmasak gyár alapításra. Van szeszkük, fájuk, vizük és meglehetősen jók a közlekedési viszonyok.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Öreg katonák és regruták.

Írta: Szász József.

Az állás s a járás: alapja a katonai tudományoknak. A fordulatok és a fegyverfogás: kiegészítő része. A parádé mars pedig a koronája. Ha ezeket nem tudja a katona: semmit se tud. És nem is lehet belőle soha semmi sem, még egy csillagos fráter se, ha egyébként akkora katonai talentum lakozik is benne, mint a nagy Napóleonban.

Ez olyan szent, mint a szentírás.

Örmester ur Solyom kedvére pedig sohasem tanulják meg se egyiket, se másikat.

Hiába húzza ki a regruta karógyenesre magát, a vén örmester vércseszeme csak talál valami hibát benne. Ha más nem, hát azt, hogy a két lábfeje által képezett szög nem éppen kilencven fok, vagy azt, hogy miért, olyan kerek a koponyája. Hiába emeli, nyújtja, csapja a lábát, hogy szinte recsegnek bele a csontjai, örmester ur Solyom azért csak elégedetlen.

— Jobban legények! Ne kiméjétek azokat a rongyos lábakat. Vágjátok le keményen, hogy megpendüljön fájalmában a föld.

A jó regruták összeszedik minden erejüket: majd megszakadnak az erőlködésbe. Ugy vagdossák, csapdossák lábukat a földhöz, mintha nem is az övéké, hanem a legádázabb ellenségé volna.

De hiába rugdossák, hiába csapdossák.

A föld élettelen, lelketlen test, az meg nem szánja őket: nem fog soha sem örömben, sem bánatában pengeni. De nem szánja meg őket örmester ur Solyom se. Neki pedig van szive is, lelke is. Csakhogy ez a szive, ez a lélek keményebb, érzékletlenebb a föld kérégnél is.

És ez a legnagyobb büszkesége a vén örmesternek.

Ezért tartja magát Komorovcsák kapitány után az ezred legjobb katonájának. Mert a katonának nem szabad, hogy szive legyen. És ha van, akkor se mutassa, hogy van. Jó szívet, nyájás beszédekkel csak leányokat lehet nevelni, de katonákat nem. Ugyan mi lenne a tekintélyből, hogyan követnék parancsait vakon a legények, ha egyszer észrevennék, hogy a szive jó, a lelke pedig nemes? És ugyan mit szólna hozzá Komorovcsák kapitány?

De nem sajnálják meg őket az altisztek, az öreg katonák se.

Amint elfogyott a hazulról hozott ele-

mózsia s amint észrevesszik, hogy a regruták kezdik magukat otthonosan érezni, ők maguk tesznek róla, hogy elvegyek a jó kedvüket.

A harsogó reggeli ébresztő után a napos altiszt a legénységi szobákba rohan. Nagy zajjal kinyitja az ajtót, megáll a küszöbön s tele torokkal bekiált:

— Auf, legények!

Kiáltását nem hallják az öreg katonák. Ha hallják, akkor se mozdulnak meg. Nekik ugyan hiába kiabál, pokrócot vetnek rá s úgy elpáholják az okvetlenkedő embert, hogy családapa korában is sirva emlegeti.

Nem is nekik szól a napos altiszt kiáltása, hanem a regrutáknak. Ezt jól tudják és egy pillanat alatt talpon van valamennyi. Ha pedig valamelyik mély álmában nem hallja meg a napos kiáltását, tesz az róla, hogy felébredjen. Leakasztja az ágy felé vert vasfogasról a szíjjal összezsavart köpenyegét s háromszor, négyszer hatalmasan végig húz vele az alvón.

Ez a legbiztosabb ébresztő szer, mely rendszerint beválik.

A legények egy perc alatt megmosakodnak, a másik perc alatt felöltözködnek, a harmadik perc alatt megvetik ágyaikat, a negyedik percben pedig már lenn vannak a század konyháján a reggeli fekete kávéért.

Haas Fülöp és Fiai

cs. kir. szab. szőnyeg és butorszővetgyárosok
m. kir. udvari szállítók

NAGYVÁRAD, RAKÓCZI-ÚT (Rimanóczi-palota).

A nagyérdemű vevőközönség szives figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszővetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storkat,

valódi keleti szőnyegek, perzsa-, indus- és smyrna minőségben.

Nagy választékban vannak raktárunkon a Haas-féle Agra és csomózott szőnyegek, melyek a legjobbaknak vannak elismerve. Varrott paplanokban, gyapjutakarókban, lópokrócokban nagy raktár.

Mérsékelt szabott árak!

Mérsékelt szabott árak.

A magyar iparoson mulik, hogy ott pénzét és tudását értékesitse.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 14.

Elnök: Justh Gyula.

A mai ülés tíz órakor kezdődött. A balpártot sérelem érte, amikor a 31-es és 21-es bizottságokba nem vettek be közülrök senkit. Eötvös Károly teszi ezt szóvá. Érdeklődéssel hallgatják és Eötvös Károly beszél arról, hogy a mióta csak parlamentarizmus van Magyarországon, még soha sem fordult elő, hogy a kisebbséget a bizottsági munkából kizárták volna.

Eötvös Károly: Veszedelmes dolognak tartja, hogy a kormány fél az ellenzék kritikájától. A régi Deák-párt idejében is ki akarták zárni a kisebbséget, akkor azonban ott volt Deák Ferenc, aki nem tűrte az ilyesmit. Azt hiszi, hogy még reperálgatni lehetne a sérelmeket, ha a többség egy-két ellenzékét is beválasztana a bizottságokba.

Ezután felolvassák az interpellációs könyvet. Fél kettőkor térnek rá az interpellációkra.

Elnök bejelenti, hogy az összes oláh nemzetiségű képviselők lemondottak bizottsági tagságaikról. A Ház a lemondást tudomásul veszi és új választásokat fognak megejteni.

Majd rátérnek a napirendre. Elfogadják harmadszori olvasásban a kivándorlásról szóló törvényjavaslatot.

Következik a székesfőváros fejlesztéséről szóló javaslat tárgyalása.

Hoitsy Pál előadó ismerteti és elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Szemere Mihály elvi szempontból bírálja a javaslatot. Sok olyan helytelenséget konstatál a főváros vezetésében, amit külföldön sohasem tapasztalt. A javaslatot nem fogadja el.

Simkó József beszélt ezután nagy derűtséget keltve önkéntelen humorával.

Nagy Dezső: Rámutat arra, hogy a főváros milyen sanyaru helyzetben van.

Nagy György: Önálló vámterület kell.

Molnár Jenő: Majd segít a plurális. (Zaj és ellenmondások.)

Nagy Dezső: Igenis, — önálló vámterület kell.

Nagy György (a koalíció felé) Ellenzéki hangon, de csak hallgassák meg. (Zaj.)

Nagy Dezső: Ez nem ellenzéki beszéd. Mind a becsületes magyar ember így kell hogy beszéljen. Helyesli, hogy a kormány a főváros szívében fekvő gyönyörű Margit-szigetet megvásárolja a fővárosnak.

Nagy György: A Habsburgokat tömjük újabb milliókkal.

Nagy Dezső: A Margit-szigetért nem sok az a néhány millió, amit József főhercegnek adnak érte. Szól a főváros adó kedvezményéről is.

Elnök: Tíz percre szünetet ad.

Szünet után Rakovszky István foglalja el az elnöki széket.

Polónyi Géza szól a javaslatához, régi hallgatása óta ma először. Konstatálni kívánja, hogy az ország fővárosa méltán vezet ma a kulturális és szociális intézmények terén. Itt nem ütötte fel fejét sohasem a felekezeti pártoskodás. (Helyeslés.) A történelemből mutatja ki, hogy a nemzet életében milyen döntő szerepet vitt mindig a főváros. Csak a márciusi napokra emlékezett. A főváros ma nyelvben és érzésben is magyar. Ugy látja azonban, hogy a fővárosnál e téren visszaesés konstatálható. — Legalább is a fejlődés nem kielégítő. Majd a javaslat anyagát bírálja. Helyesli a Margit-sziget megvásárlását, de kár hogy nagy részét a fűrészkeret céljaira foglalják le, holott nyilvános parkká kellene tenni.

A felekezeti honokat Pikler és Jászai huzzák be. Szóló nincs ellene a szabadművészeszméknek azonban nem tartja helyesnek, hogy egy ilyen piszkos társaságnak tagjai legyenek.

Polónyi beszéde után az interpellációkra került a sor.

Az ülés fél 3 órakor ért véget.

Hivatalnokminisztérium Auszriában. Bienert báró a pártokkal tartott tanácskozások alkalmával nem tudott megegyezésre

jutni. Ma Bienert báró a király elé fogja terjeszteni a hivatalnokminisztérium névsorát. A miniszterek neveit a holnapi hivatalos lap fogja közölni.

A héberek és a választójog. Andrassy Gyula grófot tegnap a folyosón meginterjúvált egy képviselő arra nézve, hogy vajjon azoknak a zsidóknak, akik csak héberül tudnak írni és olvasni az új törvény szerint lesz-e választói joguk. Andrassy kijelentette, hogy a törvény ezekről is gondoskodik.

Városi közgyűlés.

— Harmadik nap. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága dicséretes kitartással tárgyal már három nap óta s még alig jutott el a tárgysorozat 14-ik pontjáig. Tegnap különösen Biharmegyeinek a közkórház újjáépítésének kérdésével kapcsolatos átirata és a vashidak ügye keltett nagyobb vitát.

A közgyűlés még a hátralevő ügyeket hétfőn délután tárgyalja.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Glacz Antal főispán elnökléte alatt a törvényhatóság tagjai csekély számmal voltak jelen.

A közgyűlés megnyitása után az előző napi tárgyalás jegyzőkönyvét hitelesítették s áttértek a még elintézetlen ügyek tárgyalására.

A községi elemi és polgári iskolák 1908—1909. évi költségelőirányzatát, valamint a nyugdíjalap 1909. évi költség-irányzatát elfogadták. A városi házipénztár 27145 korona hiányt pótol a nyugdíjalap kiadásaihoz.

A közkórház építése.

A biharmegyei közkórház kitélepitése céljából a vármegye a kórház-utcai régi temető területének ingyen átadását kérte, egyben pedig a felépítendő új közkórház és az elemi kórház részére a szükséges vizet és villamos világítást önköltségi áron kéri.

Két bádóg pohár van mindeniknél: az az egyik pohárba a saját kávéjukat öntetik, a másikba pedig az öreg katonakét.

Nem valami finom az a kénév. Ezt senki se higgye. Olyan közönséges langyos lőre cukor nélkül, de annál több aljjal.

Az öreg katona lassan szüröcsögeti a fekete lőret, mialatt a fiatal megtölti pipáját. Gyufát is ad neki, mert ez szintén kötelessége. Gyufával a regruták látják el az öregebbeket.

Mikor reggelizett is, pipázott is, csak akkor kel ki ágyából az öreg katona. Ruhája, bakkancsa tiszta már: kikéfélték a fiatalok. Csak öltözködni kell, de ez is nagy dolog neki. Szídjá is a fiatalokat, hogy ezt is miért nem végzik el helyette.

Igy történik az minden reggel. Az öreg legkésőbb kel fel. Minden este pedig úgy történik, hogy legkorábban fekszik le. Nem alszik, csak lustálkodik s azon töri a pihent esztét, hogyan bosszantsa a fiatalokat.

Gondos vizsgálódás után felfedezi, hogy a regruta hosszuszáru pipából füstöl. Erre nyomban kieszi, hogy ehhez nincs jussa a regrutának. Elveszi tőle a hosszú pipaszárat, levág belőle egy fél ujjnyit s ezt a kis darabot visszaadja neki.

— Csak ilyen futja neked öcsém! Majd

ha öreg katona leszel, akkor pipázhatsz hosszuszáru pipából, addig azonban nem.

A regruta szót fogad. Nem mer ellentmondani »jó ajánlák«, mert így tiszteli az öreg katonát.

Lefekvéskor pedig azt veszi észre, hogy a regruta elébb az ágy szélére ül s úgy bujlik kényelmesen az ágyba akárcsak a vicispán.

Ehhez sincs jussa neki.

Minden regrutának kommandóra, egyszerre kell ágyba ugrania.

A szakaszvezető ur parancsára mindeki megáll a maga ágya mellett s lesi a kommandót. A szakaszvezető ur harsányan kiált:

— Ágyba!

Erre valamennyi regruta egy ugrással benn terem az ágyban. Ha azonban egyik, vagy másik megkésik, előlről kezdik az ugrást s ugrálnak kommandóra mindaddig, míg a szakaszvezető ur nincs megelégedve.

Mikor valahára mégis ágyba maradhatnak, azt hiszik, véget ért végre a keserves napi fáradalom s hihetőre hajthatják fejüket.

Dehogy is hajthatják.

Előbb még másfél órát tanulniok kell. Azt kell megtanulniok, hogy hívják az altiszt urakat, a tiszthelyettes, a hadnagy, a főhadnagy, a kapitány, az őrnagy, az alezredes, a

ezredes, brigadéros, hadosztályparancsnok, hadtestparancsnok, s a közös hadügyminiszter urat. Sohasé hallottak ennyi s ilyen bolond nevet egy csomóban.

Hogy tanulnak meg ennyi rengeteg nevet, mikor javarészt kimondani se tudják? Ha téletnapig tanulják, kimondani akkor se tudják.

De azért mégis megtanulják. Az igaz, hogy úgy kiforgatják, hogy ha az illető nagy tábornok ur hallaná, nem ismerne rá a maga nevére. Ez azonban nem baj. Az a fő, hogy a nevet megtanulják.

A század főhadnagyát Lehrenfelder Vendelnek hívták.

— No, tanyelvű regruta hogy mondd ki ezt a szép hangzású német nevet? Ezt ugyan ki nem mondd, inkább kétfelé török a nyelved.

És nem tört kétfelé a nyelve pedig kimondotta. Az igaz, hogy nem Lehrenfelder Vendelnek, hanem Kend el fend el Vendelnek. Így hívta az egész század s a jó fiuk ma is csudálkoznak rajta, hogy a főhadnagy ur egy szót se tud magyarul, pedig oly jó magyar hangzású neve van.

Mikor ennek az oktatásnak is vége van.

Van szerencsém a n. é. közönség és Főtisztelendő papság becses tudására hozni, hogy a legujabb divatu és legjobb minőségű szöveteim raktáron vannak, melyekből a legujabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papságot az egyszínű és fekete áruimra, melyeket kizárólagosan a Főtisztelendő papság részére tartok. Állandóan nagy választék reverenda, szimáda és egyházi quadrátusokból. Rivetum viola és fekete színben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legcélsezerűbb hit remény,

szereket övének (cingulus, mely egyedül csak nálam szereshető be.

Midőn a Főtisztelendő papság és n nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem, föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka és jutányos ár volt, melytől eltérni a lüvében sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre utóda,
polgári és papi szabó.

Bumbera Imre
polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazár“-épület színház-oldal

A tanács a régi temető területének ingyen átadását javasolja, a víz- és villanyra nézve pedig azt ajánlja, hogy ezuttal kapcsolja ki a közgyűlés s a tanács bizassék meg az ezirányú tárgyalások megindításával.

Dr Weisz Márton megszavazza a javaslatot, mert a Diósy-telepet alkalmasnak tartja a kórház céljaira.

Dr Hoványi Géza elfogadja a tanács javaslatát, de azon kikötéssel, hogy ha valamikor nem lesz ott kórház, a régi temető területe visszabocsáttassék a városnak. A villany és vízre nézve szintén helyesli a tanács javaslatát.

Hlatky Endre szerint a kért területet oda kell adni. Nem helyesli, hogy a vízvezeték és csatorna vezetékét a vármegye saját költségén fedezze.

Rimler Károly: A vízvezetési csövet az egész utcán a kórháznak kell ki cserélni, mert most ott csak egy szűk kaliberi cső van ott, amely nem adhat a kórháznak elég vizet s ezért a vármegye kész is azt megcsinálni.

Dr Várady Zsigmond nem szavazza meg a temető területet, csak megfelelő ellenszolgáltatás ellenében.

Dr Adorján Emil helyesli, hogy egy kis parlag területet átadjanak, mert a régi kórház helyén új épületek létesülnek s ez jövedelmet hoz a városnak.

Többek hozzászólása után a tanács javaslatát egyhangulag elfogadták.

Az új vashidak ügye.

A tanács előterjesztést tett a Szent László-téri hid kicserélése és a Széles-utcai 3-ik vashid építése tárgyában s javasolja, hogy tekintettel arra, miszerint a Szent László-téri hid kicserélése nem sürgős szükség, a város most csak a Széles-utcai 3-ik vashidat építse fel, s erre fedezet is van a közuti alapnál.

Dr Adorján Emil indítványozza, hogy a 3-ik hidat a Szent László-hid kicserélésével építsék fel.

Rimler Károly kifejti, hogy lehetetlen a nivó miatt alsótartós hidat építeni. A tervek szerint az új hid semmivel sem lesz szélesebb. A villamos vasut sem járulna 1 fillérrel sem az új hid építéséhez. A 3-ik hidra szükség van, ezt ki kell építeni önállóan.

Hlatky Endre szerint is a 3-ik hidra szükség van s a vidéki közönség nem fogja elkerülni a város belterületét, azért kéri, hogy fontos közérdekből szavazzák meg a harmadik hidat önállóan.

Dr Hoványi Géza a kereskedelem és forgalom érdekében látja szükségesnek a harmadik hid felépítését. Szerették volna eltávolítani a disztelen Szent László-téri hidat, még áldozattal is, de látjuk, hogy nem lehet. Ezért fogadjuk el a tanács javaslatát.

Köszeghy József ismerteti a kérdést, részletesen. Más tervet nem lehet, mert a leghiresebb hid-konstruktőrök bírálták el a kérdést. Helyesebb megoldást nem találtak.

Ezután a közgyűlés engedélyt adott Altnöder Endre városi mérnöknek, hogy szakvéleményét a törvényhatóság előtt elmondhassa. A mai Szent László-téri hid áthelyezésére most meg kell ragadni az alkalmat. Az nem indok ez ellen, hogy a pályázat meddő volt. Az alsószerkezet megengedhető. A számított árvízszin magasság 40 gyakori vízszin 1.8 m. Helyezzük a hid saruhat ebbe a magasságba s akkor meglehet csinálni az alsó szerkezetet. Kéri, hogy adják vissza a kérdést a mérnöki hivatalnak, fogják találni módot megfelelő megoldásra.

Dr Thury László óhajtott és pedig azért a városi mérnök véleményét hallani, hogy lássa, mit mond más szakértő. O nem szeretné, hogy 100 évig ott álljon a mostani hid, ezért is szükséges és jó, hogy a város másik mérnöke is nyilatkozott.

Dr Adorján Emil fentartja az indítványát, hogy a Szent László-téri hidat helyezzék át s helyette újat építsenek.

Rimler Károlyt nem győzte meg Altnöder véleménye. A leghiresebb szakemberek kijelentették, hogy alsószerkezettel nem lehet a hidat felépíteni. Teljes lélekkel ajánlja a tanács javaslatát.

Dr Várady Zsigmond elismeréssel van a tanács iránt, hogy a két hid kérdését szétválasztotta. Minden mástól eltekintve, azért nem fogadja el a Szent László-téri hid újjáépítését, mert nem akarja százezer koronával megterhelni ok nélkül a polgárságot.

Köszeghy József éles modorban tiltakozik az

ellen, hogy a városi mérnök a közgyűlés előtt szóljon.

Óriási zaj keletkezett erre s a főispán hivatkozott törvényadta jogaira, amelynek alapján adta meg a szót ő és a törvényhatóság. Követeli a főmérnöktől, hogy kifejezéseért kövesse meg a közgyűlést.

Köszeghy József: Nem sértette meg a törvényhatóságot, de ha úgy vélik, — megköveti. (Zaj.)

Dr Várady Zsigmond: Jogunk van egy hajdút is idehívni, hogy nyilatkozzék.

Köszeghy József: Ez ellen a keresk. miniszternél orvoslást keresek. (Zaj. Közbeszólások: Menjén a hova akar!) Ezután a kérdéshez szól.

Dr Hoványi Gyula azt indítványozza, hogy halasszák el a kérdést, hátha a város érdekéből a Szent László-téri hidügyét is meglehet kellőképp oldani.

Hlatky Endre újból érdekesen szól s kimutatja, hogy a 3-ik hid kiépítése által a Szt. László-téri hid forgalma megoszlik.

Köblös Ferenc a Szent László-téri hidat még akkor sem helyézné el a Rétre, ha újat építenének helyette, mert ez nem elég jó s gyenge.

A tanács javaslatát 20 szavazattal 12 ellenében elfogadta a közgyűlés.

A hátralevő ügyeket hétfőn délután tárgyalják.

UJDONSÁGOK.

A jubileumi ünnepek Rómában.

Öszentségének a külföldi uralkodók előtt levő nagy tekintélyének és népszerűségének az a legkésebb tanubizonysága, hogy csaknem az összes fejedelmek díszes és előkelő külön küldöttséggel képviseltetik magukat a pápa jubileumán. Eddig a következők megérkezéséről nyertünk értesülést:

a bajor küldöttség; tagjai: Hohenlohe-Bartenstein-Sagtsber herceg rendkívüli kiküldött Arco-Zinneberg gróf királyi kamarás és Stockauerren követségi titkár;

csak akkor csukhatja le szeméit álomra a regruta.

De még akkor se.

Nem mehet el csak úgy szó nélkül az álmok birodalmába. Ha otthon meg nem tanították tisztességre, megtanítják itt, hogy utolsó szava is az öregekhez legyen. Hangos szóval így kíván nekik jó éjszakát:

— Jó éjszakát kívánok az öregvitézeknek!

— Adjon Isten fiam! — mondják rá álmosan az öreg legények.

Néhány perc alatt elnyomja valamennyit az üdítő álom. Elcsendesedik a legénységi szoba, csak később hallatszik ki valami különös zaj: az alvók ezertéle hortyogása.

Csak egy vén gézengúz nem tud aludni. Ébren tartja valami gonosz tréfa.

Nagy óvatosan fel kell ágyából s lábujjhegyen elindul a regruták ágya felé. Nesztelen, zajtalan jár, mintha lopni akarna. A sötétben előkeresi a regruták kék nadrágait. Nem valami nehéz dolog megtalálni, szépen össze hajtva ott fekszenek az ágyak feletti polcokon. Hüvelykujját beakasztja a nadrág zsinórjába s szakít rajta vagy két arasznyit. Aztán megint összehajítja s a hogy volt visszateszi a helyére. Mikor valamennyi regruta nadrágjáról így leszaggatta a zsinórt, akkor visszamegy ágyába s nyugodtan elalszik. Álmában többször

kajánul mosolyog, mintha csak ezt mondaná:

— Lesz reggel hadd el hadd! Majd kaptok az őrmester urtól!

Bizony kaptak is olyan kegyetlen szidást, hogy a félkaszárnya csudájára sietett. Őrmester ur Solyom egy félóra hosszat káromkodott, aztán levezette őket a kaszárnya udvarába. Ott csapott olyan lakodalmat, hogy bele-részegedett valamennyi vendég.

Mikor aztán ő maga is belefáradt az exercirozásba, előhívta az altiszteket s az öreg katonákat: folytassák most azok, amit ő félbehagyott. Mindenik keze alá adott egy vagy két regrutát, akikkel az állást, járást, fordulatokat s a fegyverfogásokat gyakorolták.

Vári Szabó Jánost fráter ur Kondacs oktatta, ripacsosképű, gyilkos tekintetű kis ember. Otthon béreslegény volt, de itt már a frájterség felvitte az Isten a dolgát. A frájterség sajátságos egy rang: se nem közlegény, se nem altiszt a viselője. Több a közlegénynél, de kevesebb az altisztnél. Eppen ezért a legrettenetesebb hatalom. Minduntalan érezteti a közlegénnyel, hogy felette áll s tul buzgó, hogy megkapja az altiszi botot.

Ilyen volt fráter ur Kondacs is.

A nagy tahót ez oktatta a katonai tudományokra. Vári Szabó János derék munkás-

legény, otthon olyan rendet vágott a buzában, hogy senki se ért a nyomába. A parádé-mars iránt azonban absolute nincs érteke, azt pedig, hogy merre van rechts vagy links, hosszú fejtörés után se tudta egészen bizonyosan megmondani. Ez elég ok volt fráter ur Kondacsnak arra, hogy fitoktassa minden frájteri hatalmát. Tele torokkal kiabált rá, el-mordotta mindennek. De semmit sem ért el vele, mert Vári Szabó János erre még jobban összekonfundálta a rechts-et a links-szel.

— Most megtanítom kendet! . . . Kiáltotta mérgesen a legényre.

S meg is tanította. Vagy félóránig egyebet se csináltatott vele, csak letérdepeltette, hasra a földre a fektette, meg újra talpra parancsolta. Vezényszava csak ez volt: Le!

Erre a szóra Vári Szabó János a földre vágta magát, hogy csakugy zuhogott. Alig érte azonban teste a földet, már újra harsogott a fráter új vezényszava: Fell!

A legény nagy erőlködéssel talpra ugrott, de még ki se egyenesedett egészen, mikor az előbbi vezényszó újra a földre parancsolta. Így tartott ez vagy huszonöt percig. Szegény Vári Szabó zihált, lihegett a fáradságtól, de a fráter ur nem adott pihenőt, hanem fogait vicsor-gatva, rákiabált:

— Nagy legény volt kend otthon, ugy-e?

Fiúk! — Menjünk Klein Sándor és Vilmoshoz Fő-utca —

Leányok! üzeltébe vásárolni, kapunk ott minden felszerelést ami szükséges, hogy az iskolában rendes tanulók lehessünk. Iskola-táskák 23, könyvszijkak 20, tentatartók 10, pateat harisnyák 14, kötények 35, gallérok 5, ingek 70, kofferek 1 —, keték stb

Grammophonok nagy választékban részletfizetésre is.

Intézetek részére teljes felszerelések.

a hollandi küldöttség; mely a következő tagokból áll: *Fankher Vilmos, Van de Foli Frigyes és Du Monceau gróf;*

a szász küldöttség; tagjai: *Schenburg Joachim gróf és Scheuberg hadnagy.*

Magyarország-Ausztria kiküldöttje: *Schwarzenberg herceg.*

Németországé: *Schorlemer gróf.*

Oroszországé: a római ügyvivő.

Tegnapelőtt fogadta a pápa ünnepélyesen királyunk által kiküldött külön missziót, melynek feje *Schwarzenberg herceg.*

A fogadás ceremóniája — úgy mint a többi rendkívüli misszióknál — a következőképpen folyt le:

Mikor a misszió diszruhába öltözött tagjai kocsikon a Vatikánba érkeztek, a külső svájci őrség fegyverbe lépett és tisztelgett. A Damasus udvaron a Scala Nobile alján, mely a pápai termekhez visz, két bussolanti fogadta őket és négy svájci testőr kíséretében a Sala Clementinába vezette, ahol Mgr. *Grabinski* szertartási titkár vette át a vezetést a fogadóterembe, melyhez vezető úton a pápai testőrség tagjai álltak sorfalat.

Időközben a pápa a trónteremben udvara környezetében várta a missziót. *Schwarzenberg herceg* és a misszió többi tagjai a pápai trón előtt álltak fel és bemutaták hódolatukat. *Schwarzenberg herceg* átadta a felség sajátkezü kéziratát, továbbá egy gyémántokkal díszített arany keresztet, az uralkodó ajándékát. A pápa meleg szavakkal mondott köszönetet a szerencsekivánatokért és ő Felseje ajándékáért és a misszió tagjait meghívta, kövessék magánlakosztályába. A pápa itt hosszabb ideig szívélyesen társalgott a herceggel, valamint a többi személyiségekkel, majd kegyes szavakkal búcsút vett tőlük.

A küldöttség azután visszatért a fogadóterembe, ahol Mgr. *Bisletti* majordomus bemutatta a jelenlevő udvari méltóságokat. A misszió tagjai ezután a biboros államtitkárnál tisztelegtek, majd elhagyták a Vatikánt.

Az összes küldötteket a pápa a napokban fogja együttes kihallgatáson fogadni, amikor is

Sarkantus csizmát viselt, a bíró lányával táncolt. Látja kend, így járnak az ilyen híres legények! — s a puskatussal jól oldalba ütötte.

Ez a beszéd, ez a cselekedet egészen kihozta sodrából a rengeteg legényt. Lábai megremegtek a nagy indulattól, szeme veszedelmesen villogott.

Frájer ur Kondacs ezt nem vette észre, vagy nem akarta észre venni, dühösen tovább kommandírozott: Le!

De nem hallotta ezt már Vári Szabó János. Hatalmas öklével úgy vágta mellge a csufolkodó frájtert, hogy levegő után kapkodva, hanyatt vágódott. Ugy terült el a földön, mintha a villám csapta volna meg.

No, jaj neked, mit tettél jó Vári Szabó János. Megütötted a telebbvalódat. Tudod-e, hogy ez nagy bűn, melyért szigorú büntetés, garnizió-áristom jár?

Nem bánta ezt a nagy tahó. Azzal se törődött volna már, ha felakasztják. Megtette a dolgát, megmutatta, hogy őt büntetlenül nem bántalmazhatja senki. Nem akasztották fel, pedig őrmester ur Solyom kilátásba helyezte. Még csak garnizióba se csukták. Az igaz, hogy ezt csak kapitány ur Komorovcsáknak köszönheti. Mert a kapitány ur szigorú ember, néha kegyetlen is, de igazságos ember. Nem tűri, hogy a századnál más is gorombáskodjék a legényekkel. Ez az ő jussa. És az ő jogait ne bitorolja senki. Se főhadnagy, se őrmester, se egy nyomorult frájer. Mert megmutatja, ki az ur a kompániánál.

Most is megmutatta.

Meghallgatta az esetet s ő maga szolgáltatott igazságot. A frájer urat lefokoztatta s ráadásul be is csukta.

De becsukta Vári Szabó Jánost is. Tíz napot töltött az áristombban vason, vizen és száraz kenyéren.

mindegyik átadja a Szentatyának tulajdon uralkodójának sajátkezü levelét és ajándékát, mely utóbbiak egy nagy terembe lesznek egybegyűjtve és elhelyezve. Folyó hó 16 án a fejedelmi kiküldöttek testületileg vesznek részt a pápa jubileumi miséjén, amelyen Magyarországból *Majláth Gusztáv* erdélyi püspök is részt vesz, 17 én pedig *Merri der Val* államtitkár díszbédet ad tiszteletükre a mesés szépségű Borgia-termekben. Ezzel véget érnek a jubileumi ünnepélyek.

* **Orgona megáldás.** Enlíettük a napokban, hogy még b. e. Szmezsányi püspök új orgonát készíttetett a várad olasz plébánia templom számára. A tempómépi bizottság az orgonát az elmúlt hét folyamán már átvette s azt teljesen megtelelőnek találta. A hatalmas orgona, *Ország Antal* orgonakészítő kiváló alkotása, külsejével teljesen beleillik az olasz plébánia-templomba, szerkezete a modern orgonaépítő technika színvonalán áll, hangja pedig minden tekintetben kielégíti a legkényesebb igényeket is. A megáldás szertartását *Felser Antal* felszentelt püspök végzi, ugyanő tartja a kilencórás nagymisét, mely alatt a tanítóképezde énekkara énekel, a szentbeszédet pedig *Imrik Zoltán* plébános tartja.

* **Uj lakbér-szabályzat-tervezeték.** Gerő Ármia főkapitány a mostani elavult lakbér-szabályzat helyett egy új szabályzat-tervet készített, a mai viszonyoknak megfelelőleg. Dr. *Várady Zsigmond*, a külföldi városok hasonló szabályzatai alapján szintén dolgozott ki egy tervezetet, valamint dr. *Thury László* v. főgyász. különben a főváros lakbér-szabályzata nyomán készített egy megfelelő tervezetet. Mindhárom szabályrendelet-tervezetet a jelenlegi szabályrendelettel együtt kinyomatta a város. A tervezetekkel részletesen foglalkozunk közelebb.

* **A kereskedelmi iskola segélyezése.** A Kereskedelmi Csarnok mely tudvalevőleg a nagyvárad felső kereskedelmi iskolát tartja fenn, tegnap kérelemmel járult a városhoz, hogy az iskola fenntartására adományozott segélyt emelje fel. Az eddigi évi segély 5000 korona volt s most a csarnok 7000-re kéri azt felemelni.

* **Ajándék Franciaországból.** A nagyvárad »Francia Kör« vezetőségéhez a napokban igen értékes könyvajándék érkezett a párisi »Alliance Française«-tól (a francia nyelv és irodalom terjesztésére szolgáló »Francia egyesület«) A könyvek a francia klasszikusok legkiválóbbjait foglalják magukban s a helybeli francia kör könyvtárának értékét a becses ajándék nagyban emeli.

* **Szalay Péter-utca.** Niedermann Antal mint törvényhatósági bizottsági tag tegnap indítványt terjesztett a törvényhatóság elé. A beadványban indítványozza Niedermann, hogy tekintettel arra, miszerint az elhunyt államtitkár Szalay Péter közbenjárása folytán a tavasszal Nagyváradon egy teljesen új postapalota fog épülni, ami ugyszólván az elhunyt érdeme, a város ezért elismerésül az Uri- vagy a Borz utcák valamelyikét nevezze el Szalay Péter-utcának. Szalay különben féligmeddig várad ember volt, itt jogászokodott, nevelő volt a Gerliczy-családnál.

* **Egy jogszigorló tragédiája.** Megdöbbentő szerencsétlenség érte *Schweiger* Lajos beélőrvényesi jegyző családját tegnap reggel. Lajos nevű fiukat bálványozásig szerették a szülők, mert derék, szorgalmas gyermek volt kis korától fogva. A fiatalember, ki most készült a szigorlatra, tegnap délelőtt véletlen szerencsétlenség áldozata lett. *Schweiger* Lajos ugyanis tegnap délelőtt egy félórát pihenésre akart szálni s apja szobájába ment, hol annak revolverét kezdte tisztítani, hogy egy-két célba

lövést tegyen vele, nem sejtve azt, hogy mily szerencsétlenség fogja érni. Amit éppen, a már berozsdásodott golyókat késével kihuzni akarta, a revolver elsült s a golyó mellén átfuródott, óriási sebet ütve azon. Szülei a másik szobában voltak s kétségbeesve rohantak be a tett színhelyére, honnan egy durranás és egy tompa sikoly hallott ki hozzájuk. Amint feltépték az ajtót, fiukat az íróasztal mellett vérében fekvő s a halállal vívódva találták. Rögtön orvost hívtak, ki azt konstataálta, hogy a seb annyira veszélyes, hogy a beteg életbenmaradásához alig van remény. A szerencsétlen jogszigorló iránt nagy a részvét s hozzátartozói mindent megtesznek, hogy megtartsák az életnek azt, kiben annyi szép reményük összpontosult.

* **Főuri keresztelő.** Szép családi ünnepély volt tegnap a nagyvárad *Des Echerolles-Kruspér* család kapucinus utcai curiájában, hol *Gröh Ferenc* debreceni prépost keresztelte meg a fiatal Echerolles pár második fiát. Ez alkalomból a köztisztviselői álló főuri családot számosan elhalmozták jókívánságaikkal.

* **Bezárt iskolák.** A tenkei járásban most egyszerre három iskolát záratott be a fősolgabíró. A járási közegészségügyi bizottság ugyanis még a múlt évben elrendelte az iskola fenntartóknak, hogy a gyantai, kápolnai és petegdi iskolákban az évek óta fennálló hiányokat pótolják. E rendelet dacára is a járási orvos a legutóbb tartott körútján a három iskolában a hiányokat fokozódott mértékben találta. Az iskolák földesek, a padok piszkosak, a tantermekben nincs kályha s egyáltalán az iskolák nincsenek ellátva a szükséges felszerelésekkel. — A járási orvos a tapasztalt hiányokról jelentést tett a fősolgabírónak, aki a három iskola bezáratását rendelte el.

* **Dr Barta Dezső szökése.** A szerencsétlen faspekulációval tönkrement *Barta Dezső* ügyében tegnap a hitelezők legnagyobb része jelentkezett s így megállapítható, hogy a passzívák 370,000 koronára rugnak. Bámulatos az a könnyelműség, hogyan adtak egyesek ekkora hitelt faüzletre olyan embernek, a kinek a faüzletről halvány sejtelmé sem lehetett. Ekkora hitellel csak szakértő kereskedő boldogulhat, ahhoz nem értő ember biztosan belebukik s magával rántja mindazokat, akik rábízta a pénzüket. A kétségbeesett hitelezők most fűhöz-fához kapkodnak, tegnap állítólag öt rendbeli feljelentést is tettek Barta ellen az ügyészségnél, de bizony ezzel a pénzüket vissza nem kapják. Bartát utoljára 5-én éjjel látták Nagyváradon, a mikor Budapest felé induló gyorsvonattal elutazott. Akkor feltűnt ideges nyugtalansága s egy barátja kérdésére azzal magyarázta meg idegességét, hogy egy nagyobb faüzletet megy megkötni. 6-án állítólag Rózsahegyen járt s apósától újabb kezességet kért. Apósa ezt megtagadta azzal az indokolással, hogy már eddig is elég obligót vállalt érte. Bartának pedig égető szüksége volt pénzre, mert hir szerint tőzsdespekulációkba is belevonult s 150,000 korona veszteséget kellett volna fedeznie. Az utolsó remény is eltűnt — s Barta is eltűnt. Ugy sejtik, Amerikába hajózott.

* **Sikkasztó huszárorrmester.** A Vilmos huszárezrednek szenzációja van. Egy őrmester felvette az ezred legénységének pénzét és azzal megszökött. A szökés még csütörtökön délután történt, azonban csak másnap állapították meg. A sikkasztás annál nagyobb feltűnést keltett, mert egy eddig közmegeledésre szól-

gáló őrmester követte azt el. A nagyváradai Vilmos huszárezrednél szolgált Reiner Hiláriusz őrmester. Mint katona derék, becsületes emberként volt ismeretes, kire rábízták az ezred legénységének a pénzét is. Pár hónapon keresztül kezelte a pénzt az őrmester. Csütörtökön Reiner mint rendesen, úgy most is felvette az ezred pénzét, hogy kifizesse azt a legények között. A fizetést pénteken reggel kellett volna foganatosítani. Pénteken azonban hiába várták a legények a „lénungot”, a fizető őrmester nem jelentkezett. Keresésére indultak, azonban senki sem tudott biztosat mondani. A parancsnokság erre megindította a vizsgálatot s ekkor kiderült, hogy Reiner megszökött. Reiner csütörtökön este a pénz felvétele után elávozott a kaszárnyából. A kapuban posztoló őr látta is Reinert. Piros sapkában, katonai köpenyben, szóval megszokott öltözetben hagyta el a kaszárnyát. Az őrnök nem tűnt fel az őrmester távozására. Aznap este Reiner nem tért vissza a kaszárnyába. Csütörtök éjjel még Nagyváradon többen látták. Reggel felé azonban, hogy mi történt az őrmesterrel, senki sem tudja. Nagyön valószínű, hogy a kaszárnyából való távozás után több helyen mulatott és ezután levette egyenruháját, valami uton módon civilruhát szerzett s abban Nagyváradról megszökött. Hogy hova ment az őrmester, még ezideig nem sikerült megállapítani. A katonai parancsnokság pénteken egész nap kerestette Reinert. Pénteken éjjel járőr kutatta fel a mulatóhelyeket, azonban az őrmestert nem sikerült megkeríteni. A katonai parancsnokság most a rendőrség és csendőrség segítségével igyekszik a szökött katonát megkeríteni.

* **A zsidó humanizmus.** Az antiszemitizmus korántsem fanatikus emberek felfogásának szüleménye. Az antiszemitizmust maguk a zsidók teremtették meg. És hogy erre szükség van, azt bizonyítják azok az esetek, melyeket ma már az elbizakodott és egy kissé megtollasodott zsidók követnek el. Ilyen antiszemitizmus szükségességét bizonyító eset történt tegnap ismét a Katonavárosban. Zelmovics Mártonné rongyszedő és háztulajdonos felesége hónapok óta egy szegény napszámos asszonynak egy gyermekének lakást ad. A szegény asszony már két hónap óta nem tudt megfizetni a bért, mert még ennivalója sem igen akadt. Zelmovics Mártonné tegnap minden külön magyarázat nélkül bezáratta a hónapos szoba ajtaját és a kulcsot magához vette. A szegény lakásától megfosztott asszony tegnap hidegtől dermedten panaszkodott a rendőrségen Zelmovicsné eljárása miatt. Kemény Ignác rendőrkapitány azonnal intézkedett, hogy a szabályellenesen becsukott lakást Zelmovicsné a szegény asszonynak visszaadja.

* **Mozgófénykép a Korona-kávéházban.** Ma szombaton, vasárnap és hétfőn, a következő új műsor lesz bemutatva: A kötél táncosnő. A Model. Romeo és Julia. Medve vadászat Oroszországban. Ifjúság forrása. Nyugalmazott tábornok elbeszélése. Bátor vadász. Baumann Károly mint Miss állán. Megtréfált szakácsné. Három magyar szépség. Kezdeté 9 órákor. Belépti-díj nincs. Szíves pártfogást kérve, tisztelettel Klein Lajos kávé.

* **A „Fekete Sas” fényirdája.** Alkalmunk volt meggyőződést szerezni arról, hogy a „Fekete Sas”-palota, pazar berendezésű, művészeti fényirdája egyik legérdekesebb része az impozáns épületnek. Kár, hogy a mi közönségünk még nem elég fogékony a valóban művészi fényképek iránt, mert e téren a Daykovits specialista hatalmas előrehaladást ígér. A híres németországi mesterek nyomán jár ő s meglepően szépek a fővárosból hozott villanyfelvételei. Már is óriási az érdeklődés a közönség rendelkezésére bocsátott műtermében s hiszszük, hogy művészi tehetsége folytán csakhamar meleg rokonszenvre fog találni városunkban is.

* **Borsalino őszi kalap újdonságai Reichard áruházába megérkeztek.**

A „PANNONIA” éttermekben
VASÁRNAP, NOVEMBER 15-ÉN
-- délelőtt 10-től 1 óráig --
KATONAZENE.
Este pedig BURA KÁROLY
zenekara hangversenyez.

* **Uj vendéglő.** A volt „Kecskeméti-féle” vendéglőt — mely a vidékiek kedves találkozó helye Strobl János vendéglős vette meg. Nagy helyiségek. Kötő borok frissen csapolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap: d. u. Görög rabszolga, este: Tolonc.

Hétfő: Tatárjárás.

Kedd: Varázskeringő.

Szerda: Vig özvegy.

Csütörtök: Szerencse fia.

Péntek: Pepita.

Szombat: Pepita.

Vasárnap: d. u. Királyfogás. Este: Vadkacsa.

Várad Márton vendégszereplése. A jövő hét műsorában két este vendégművész lép föl. Várad Márton, a pozsonyi színház tagja. Várad Márton kedden és szerdán lép föl a direktor a Varázskeringőben és a Vig özvegyben. A fiatal, rokonszenves jeles művész-vendég fellépte elé színházi körökben élénk érdeklődéssel tekintenek.

ÁVIRATOK.

A választójogi bizottság.

Budapest, november 14. A választójogi bizottság tegnap délelőtt fél 10 órákor tartotta alakuló ülését, melynek elnökévé Bizony Ákóst, előadójává Csizmazia Endrét és Buza Barnát jegyzővé választotta meg. Tegnap délelőtt alakult meg az anneksziós bizottság is, mely elnökévé Thaly Kálmánt, jegyzővé Nemes Bertalant választotta. Ballagi Aladár előadónak Visontai Somát ajánlotta, de mivel itt vita támadt, a határozathozatalt elhalasztották.

Az osztrák kormányválság.

Bécs, nov. 14. Bienert deszignált miniszterelnökkel, a pártvezérek értekezlete, melyet tegnap este tíz órákor folytattak, miután azt megelőzőleg egész napon át folytatódóan tanácskoztak, reggel négy órákor ért véget. Ekkor a belügyminisztérium egy hivatalnok jelent meg a hírlapírók között, ki a hírlapíróknak Bienert báró nevében a következő közleményt adta át:

Az e hó 13-án a kabinetalakítással megbízott báró Bienert elnökölte alatt megartott tanácskozáson, mely közel 18 óra hosszág tartott, a koalíciós kabinet alakításának előfeltételeit vitatták meg. Bárha sok pontra nézve sikerült közel-dést elérni a pártok között, a vitás kérdések egész komplexumát illetőleg nem sikerült olyan megegyezést elérni, hogy az ezidőszert koalíciós parlamenti kormány alakítására alapul szolgálhatna. Az összes pár-

tuk képviselői azonban hangsúlyozták, hogy ragaszkodnak továbbra is a parlamenti kabinet megalakításának szükségességéhez és felkérték Bienert bárót, hogy az új kabinet megalakítása után legkiválóbb feladatának tekintse, elkövetni mindent, hogy a parlamenti koalíciós kormány megalakítására alkalmas alapot mielőbb megteremtse.

EGYESÜLETEK.

Szent Vince egyesület Nagyváradon. Megirtuk a napokban, hogy a nagyváradai Szent Vince egyesület még a múlt télen megalakult, igen biztató jelek között, — de az alapszabályok némi formalítások miatt nem nyertek megerősítést. Az alapszabályoknak a belügyminisztérium által kiadott módosítása ügyében ma vasárnap d. e. 11 órákor gyűlés lesz a katolikus körhelyiségében.

Meghívó. A Biharmegyei pénzügyi tisztviselők szövetsége előkészítése céljából a kiküldött bizottság tagjait felkértem, hogy a ma vasárnap délelőtt 11 órákor a Biharmegyei taksaréképítész üzemhelyiségében tartandó értekezletre megjelenni sziveskedjenek, minthogy ezen értekezlet feladata lesz az alapszabályok megvitatása és a közgyűlés előkészítése. Markovits Sándor, értekezlet elnök, Kelen Béla, értekezlet jegyző.

Népnevelési Egyesület gyűlése. A Biharmegyei Népnevelési Egyesület választmányára folyó hó 16-án hétfőn délután 5 órákor, hivatalos helyiségében (Nagypiac-tér közs. polg. fiúiskola épület I. em. 21. sz. alatt) gyűlést tart, melyre a választmány tagjait ez uton is meghívja az elnökség.

MULATSÁG.

Naptár.

November 21. Jogász kolon estély.

Január 8. Jogász kolon-estély.

Január 22. Jogász kolon-estély.

Jogász colon estély.

Az ősdi Zöldta öreg termében mosolygó arcú lányok gyülekeztek össze, hogy ott egy vidám rózsaszínű estét táncoljanak végig. A jókedvű jogászfiúk sürögve forogtak a folyosókon s örvendve mondogatták egymásnak — nohát mégis sikerült.

Nem voltak sokan a lányok, de ez mitsem vont le a mulatság sikeréből, mert így is a kacaj a jókedv szállta meg a termet s akik megjelentek csak oly jól mulattak, hogy sajnálhatták azok, kik nem jöttek el. Volt táncos annyi, hogy majd egymás kezéből szedték el a táncosnőket.

Colon estélyt 9 óra után Czelláth Árpád colon elnök nyitotta meg és ezután folyt a tánc reggelig. A megjelentek közül a következőket sikerült feljegyezni.

Asszonyok: Középegy Kálmánné, Vass Jánosné, Biri Imréné, dr. Móré Pálné, dr. Mille Gyuláné, Katona Józsefné, Darvassy Lajosné, Hegyessy Mártonné, Szondy Vilmosné, Imrik Lászlóné, Békeffy Ödöné, Oetömössy Kálmánné.

Lányok: Középegy Piri, Vass Etus, Vass Ilona, Mille Erzsike, Móré Ilonka, Katona Erzsike, Darvassy Ilonka, Hegyessy Erzsike, Szondy Mici, Békeffy Böske, Oetömössy Olga, Biró Bella, Imrik Margitka és Ilonka.

Tanítók estélye.

A tanítók estélye nyitotta meg az ez ideig téli mulatságok sorozatát s mondhatjuk, hogy hozzájuk méltóan. A magas nivóju műsor-számok bizony nagyobb számú közönséget érde-

meltek volna meg. Nem mondjuk ezzel, hogy nem voltak elegenden, hisz a »Pannonia« belső terme egészen megtelt előkelő közönséggel, hanem azért hiányoztak olyanok is, akiket ott szeretnünk volna látni.

A Tanító-Egyesület énekkara nyitotta meg az estélyt a »Fobász« című műdallal. Olyan tökéletes precizitással adták elő, amelyet kevés dalárdától hallhatunk. Második számul Laszcik Ernő képezdei tanár mutatta be Arany Jánost, mint zenészt. A benne előforduló dalokat Lobermayer Gyula, az énekkar vezetője adta elő Nevorál István zongora kíséretével. Ugy az értékes előadást, mint az énekeket zajos tapsal honorálta a lelkes közönség.

Majd az énekkar Gaál Ferenc magyar dal-egyvelegét adta a tőle már megszokott tökéletességgel. Utána ismét Laszcik Ernő lépett a pódiumra, ki Resch Mihály zeneitanár kíséretével kuruc nótákat adott elő tárogatón.

Ezután ismét az énekkar szerepelt dr Horváth Ákos »Esti csillag« című műdallal.

Következett Laszcik Ernő saját szerzeményű népdalai, melyeket Lobermayer Gyula adott elő Resch Mihály zongora kíséretében.

Az utolsó szám ismét az énekkaré volt; a »Nyári este« című műdalt adta elő Lobermayer Gyula áttételével. A jól sikerült számot meg is kellett újránézni a szorgalmasan működő énekkarnak.

A hangversenyt sikerült táncmulatság fejezte be, mely csak a reggeli órákban ért véget.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Pick Steiner Soma és Koller Tony.

Kisszámú, de lelkes közönség ünnepelte tegnap este a kiváló magyar hegedűművészt és társát, a nagytehetségű német énekesnőt. Helyszüke miatt nem méltathatjuk érdemük szerint a művészeket, de annyit ki kell jelentenünk, hogy amit idegen lapok közleményei alapján előzetesen írtunk róluk, egyáltalában nem volt túlzás. Gondosan összeválogatott műsorukban a klasszikus és modern zene egyaránt érvényre jutott. Steiner tökéletes technikájú s mély érzésű előadó, aki Mozart hegedűversenyét, Sarasate Tarantelláját Saint-Saens Rondóját s a végül előadott magyar egyveleget egyforma tökéletességgel játssza, Koller Tony pedig remek koloratúrával, bámulatosan gyakorlott és kitartó lélekzetvével, meleg mezzosoprán alaphang mellett tiszta és könnyed fejhangokkal rendelkezik. Rossini egyik operáriáját megnehezített átíratban énekelte, azonfelül számos klasszikus és modern szép dalt adott elő. A zongorakíséretet Goldschmied Richard szolgáltatta, ki szólószámaival mint alaposan képzett és érett felfogású zongoraművész mutatkozott be. A kifogástalanul pontos rendezés Sebő Imre érdeme.

— 6.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradai ügyvédi kamara rendkívüli közgyűlése.

Ma, vasárnap délelőtt tartja meg a nagyváradai ügyvédi kamara rendkívüli közgyűlést, melynek feladata, hogy az ügyvédi kamara a maga részéről az országos ügyvédi nyugdíj egyesület tagjait megválassza. Ugyanezen alkalommal fog tárgyalás alá kerülni azon indítvány, melyet dr Váradi Ödön és társai nyújtottak be az ügyvédi kamarához oly célból, hogy az ügyvédi kamara a megindítani szándékozó szaklapot évi 1000 koronával támogassa, és illykép az ügyvédi kamara minden tagja megkapja e lapot. Az indítványt, melyet alant egész terjedelmében közlünk, az ügyvédi

kar tagjai nagy számmal írták alá, s az ügyvédi kar ezen érdeklődéséből következtetve, kilátás van arra, hogy az indítványt a közgyűlés egyhangu lelkesedéssel magáévá fogja tenni. S illykép az e szaklap előkészítésére kiküldött bizottság tagjainak, Hlatky Endrének, dr Berkovits Ferencnek, dr Krüger Aladárnak, dr Rezső Mórnak, dr Fehér Mártonnak, dr Medvigy Gábornak, dr Schweiger Edének, dr Váradi Ödönnek ebbeli fáradozásai sikerre fognak vezetni. Ez indítványt többek között az ügyvédi kar következő tagjai írták alá:

Dr Bárdos Imre, dr Olasz Béla, dr Krüger Aladár, dr Medvigy Gábor, dr Ertsey Péter, dr Demetrovics Elek, dr Fehér Márton, dr Dukesz István, dr Fleischer Béla, dr Rozvány Jenő.

Tekintetes ügyvédi kamarai közgyűlés!

A nagyváradai ügyvédi kar tagjának régi óhaját képezi az, hogy egy jogi szaklap adathat ki Nagyváradon, mely hathatós szószólója lenne az ügyvédi kar jogos érdekének.

Nem kívánjuk fejtegetni, mily sok előnyvel járna egy oly organum létesítése, melynek hasábjain alapos megvitatás tárgyát képezhetné az igazságszolgáltatás terén mutatkozó hiányok, s amelyben az ügyvédi kar felárthatná sérelmeit, alaposan hozzászólhatna az igazsági reformokhoz, kifejthetné az ügymenet javítására vonatkozó észrevételeit.

E szaklap egyuttal magában foglalhatná ügyvédi kamaránk mindennemű közleményeit. Elősegíthetné e szaklap az ügyvédi kar tagjai közötti összetartást.

Indítványozzuk tehát:

Mondja ki az ügyvédi kamara, hogy kívánatosnak tartja, hogy Nagyváradon egy-két hetenként, esetleg hetenként megjelenő jogi szaklap induljon meg, melyet a nagyváradai ügyvédi kar minden tagja megkapna, s a mely a nagyváradai ügyvédi kamara hivatalos közleményeit is tartalmazná.

Ennek létesíthetése végett évi 1000 koronával támogatja e jogi lapot.

Hogy ügyvédi kamaránk e jogi szaklapot évi 1000 koronával támogatni tudja, szükséges, hogy jövedelmei megfelelő módon emelkedjenek.

E végből indítványozzuk:

Mondja ki az ügyvédi kamara, hogy a tagsági díjat fejenként 6 koronával felemeli.

Megverte a vejét.

Szűcs Mihály csökmői lakos, már rég óta haragos viszonyban élt vejével ifj. Piros Jánossal. Az ok az volt, hogy Piros János rosszul bánt a feleségével s mikor ivott, az apósa lakására is elment s ott rabiatuskodott. 1908. év január 28-án este ismét felöntött Piros János agaratra s elment apósához, ki már többször kiutasította lakásából s ott szidalmazta őt. Ez időben érkezett oda szintén ittasan G. Kovács József, ki szintén rossz lábbon állt sógora vejével, s az udvaron dulakodni kezdtek. Erre aztán Szűcs Mihály kijött a szobából és ütlegelni kezdte Piros egy nagy fadarabbal úgy annyira, hogy az ájultan esett össze.

Tegnap mondott az ügyben ítéletet a kir. törvényszék oly értelemben, hogy Szűcs Jánost 3 havi togházra és 20 kor. mellékbírságra ítélte. A vádolt felebevezett. G. Kovács József felmentetett, a bűn segédkezés vádja alól.

Elnök Petroczy Zoltán, szavazóbírák Bazalla Béla és Rottár Sándor voltak. Ügyész Vattay József.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

K. B. Jobbat várunk.

NYILTTÉR.

Dr Rezső Mór

ügyvédi irodáját

Színház-utca 4. sz. (dr Adorján-féle ház) 1. emeletére helyezte át.

A legjobb kutyakalács volt és marad a Fattinger féle Kutyakalács, mely az összes e fajta tápszerrek közül a legjobb összetételű és tápértékű. 50 kg. 23. — K. 5 kg. bérmentve 3. 20. K. Fattinger-féle Puppy-Bisquit kölyök kutyák részére. 50 kg. 26. — K. 5 kg. bérmentve 3. 50 K. Árjegyzéket bérmentve küld Fattinger's Patent Hundekuchen und Geflügel-futterfabrik, Wiener-Neustadt. 250-nél több első díj. A Fattinger-féle tápszer állatorvosi ellenőrzés mellett készül.

KÖZGAZDASÁG.

A Gazdasági Egyesület választmányi ülése

A biharmegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya folyó hó 14-én délelőtt 10 órakor gyűlést tartott, Markovits Antal elnöklété alatt, melyen jelen voltak még Des Echerolles Kruspér Sándor egyleti alelnök, Erős Rezső, Des Echerolles Kruspér Gilbert, Fetsner Antal, Karácsonyi János, Pap Elemér, Postay Sándor, Zathureczky István, Weingartner Andor titkár választmányi tagok.

Markovits Antal egyleti elnök a gyűlést megnyitván, felhívta a titkárt a tárgyak előterjesztésére. A titkár referálása alapján az elnökség javaslatára kimondta a választmány, hogy tekintve azon szomorú jelenséget, hogy vármegyénkben a folyó évben többhelyt levél-fodrosodás és gyűrűs betegség által a burgonya termés megtámadottak, miáltal ezen termés jövőre vetőmagul nem alkalmazható, mert evel a betegségek tovaterjedése mozdítottatik elő. Felir a földmivelésügyi miniszterhez, miszerint a kis gazdaközönség részére kedvezményes áron vetőmag burgonyát engedélyezzen.

Ugyancsak felir a választmány a földmivelésügyi miniszterhez a marokkói sáska elleni védekezés tárgyában s kérni fogja ez ellen való védekezés sikeres megoldása érdekében, miszerint a vármegyében sáskával injeciót területekre a kellő számú gépeket bocsássa rendelkezésre. Ugyancsak elhatározta a választmány, hogy ezen területeken levő községek lakosságát a sáska elleni védekezésre kioktatja a tél folyamán tartandó gazdasági szakelőadások keretében. A tél folyamán az egyesület 20 községben rendez gazdasági szakelőadást és 8 községben háziipartanfolyamot, melynek keresztülvitelére a földmivelésügyi miniszter az egyesületet

anyagilag segízei; a választmány a földművelésügyi miniszter urnak ezen segízezésért köszönetet mondott.

Az O. M. G. E. az országos központi hitel- és szövetségi és gazdasági szövetség által kiadott »Nép-barát« című napiról a választmány 200 példányt megrendel s azokat részint ingyen kiosztja, részint pedig a gazdatársaknak átadja.

A választmány még elhatározta, hogy az egyet székháza körül egy csinosabb kerítést készített, melynek tervezetét előzetesen beterjeszti a város törvényhatóságához.

A mezőgazdasági kamarák törvényjavaslatainak tárgyalására a gazdasági egyesületek országos szövetségének határozata alapján kiküldött bizottságba a választmány képviselőitől gondoskodott.

Egyleti titkár bejelenti, hogy az elnökség kérelmére a földművelésügyi miniszter ur a vármegye kispapjai közönsége részére 150 darab orpingtut, 80 darab andeni ludat, 80 pekingi kacsa és 25 bronz pulykát engedélyezett kedvezményes áron, melyeknek kiosztása most van folyamatban, mely után még több apróbb tárgyat intézett el a választmány, melyeknek elintézésével az elnök a gyűlést berekesztette.

A gabonátözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, nov. 14.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, nov. 14

Osztrák hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitoló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. nov. 14.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	240.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	95.50
Magyar nyereséj sorsjegy kölcsön	—	93.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	94.50
Osztrák járadék papírban	—	186.—
Osztrák járadék ezüstben	—	145.—
Osztrák járadék aranyban	—	97.25
Osztrák korona járadék	—	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	—	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	—	197.50
Magyar hitelbank-részvény	—	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	—	730.—
Magyar hitelrészvény	—	748.—

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Pályázat

a nagyváradai lat. szert. püspökség beélt gazdaságához tartozó Püspökmező majorban szervezett tanítói állomásra.

Javadalmazása: Évi 776 K készpénzfizetés, 60 K takarítási átalány, 6 hl. buza, 12 hl. kétszeres és 4 öl tüzifa, természetbeni lakás.

Amennyiben a tanító a gazdaságban segédkezése ö-szhangban tanítói teendőivel igénybe vétetik, erre köteles. Természetesen ezért még külön díjazásra számíthat, melynek mennyiségét a főpásztor állapítja meg.

Csak oklevéles róm. kath. tanítók pályázhatnak.

Az okmányokkal felszerelt kérvények folyó évi november hó 25-ig a föltisztelendő lat. szert. Egyházmegyei Hatósághoz küldendők Nagy-Váradra.

A kinevezendő tanító állomását kinevezése után azonnal elfoglalni köteles. Nagy-Várad, 1908. november 13.

Az egyházmegyei hatóság.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törlesztendő jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27½, 32, 35, 40, 41, 44 ½, 50 évi törlesztésre.

Kölcsönkérvényeket elfogad: BREITENSTEIN és FRIEDLÄNDER Teleky-utca 40. sz. ki egy-szersmind bővebb felvilágosítást is nyújt. 170

Tüzifát

legolcsóbb nap. áron házakhoz szállítanak

Weiszberger és Társa

tüzifa kereskedők.

Megrendelő iroda: **Stein Lajos** Nagyvárad, Fő-utca Nyíri ház.

Fatelepe: Várad-Velence. — Telefon: 688.

Tötös Mihály

Épület és díszmű bádógos mester :: Bethlen-utca 36. szám. ::

Tiszteltel értesitem a n. é. közönséget hogy épület és díszmű bádógos munkáim mellett elfogadok teljes fürdő berendezéseket, szökőkú akat és vízvezetékeket saját rezervával, ugyszintén házaknak egész éven át jókarban tartását.

Nagyobb vállalatnál költségvetéssel díjtalanul szolgálók.

Helybeli és vidéki telefon száma 386. Ugyan ott két tanuló felvétetik.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhely Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállóval szemben.

Allandó raktár: háló, ebédszoba és szalon berendezések, mindennemű modern sty szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendkívül nagy választékban. 220

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen

Pénz.

Olcsó

tőketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérlését** a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár, bankbizományi és hitelforgalmi iroda Nagyvárad, Mészáros-utca.

Telefon szám 424.

Kapható minden elsőrangú vendéglőben és kávéházban.

ERTESITÉS.**Legolcsóbb bevásárlási forrás**rőfös és divatáru-cikkekben
— Kossuth-utca elején —**Pollák Zsigmond**divatáruházában van, hol a **tul-**
halmazott nagy raktár kisseb-
bitése végett minden itt fel nem so-
rolható cikkek **meglepő olcsó ár-**
ban lesz árusítva. — Tisztelettel**POLLÁK ZSIGMOND****A Magyar Bank**

■ részvénytársaság ■

hivatali helyiségét a „**Sas-**
szálloda“ bérpalotájának

első emeletére helyezte át.

Közgazdasági Bank Részvénytársaság Nagyváradon.

Belépési felhívás.A Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleky-utca 10) üzlet helyiségében **1 koronás** szövetkezetet alakít.»**Közgazdasági Koronás Takarék és Hitel szövetkezet**« címmel, október hó 1-től kezdődő 3 évi időtartamra.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér

beiratási díj lefizetése mellett a Közgazdasági Bank részvénytársaság (Teleky-u. 10) üzlethelyiségében és a körözött aláírási ivenek eszközölhetők.

A heti egykoronás üzletrészek beszedését minden helybeli szövetkezeti-taglására küldött óvadékkal bíró pénzbeszedő, szolgálja eszközli. A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseket a postatakarék pénztári utján portó mentesen teljesíthetik,

Közgazdasági Bank R.-T.

Globina legjobb és legfinomabb
Czipő tisztítószerEgyedüli-gyáros: **Fritz Schulz** jun. részv.-társ Lipcse és Eger**MOSKOVITS FARKAS és Társa**

cipő és csizmagyár. Császári és királyi közös hadsereg szerződéses szállítók.

■ ■ ■ **N a g y v á r a d.** ■ ■ ■**Fióközletek:**Nagyvárad, Rákóczi ut Bazar épület.
Kizárólag finom különlegességek.Nagyvárad, Kossuth-utca Gyár épület.
Finom és közönséges lábbelik.Budapest, Rákóczy-ut 64. Budapest,
Andrássy-ut 17. Pécs, Király-utca 7

Petrozsény, Főtér. Sarajevo Rudolf u. 10.

Eredeti Gyári szabott árak!!!**Naponta egy főnyeremény Gaedickenél.**Immár szállóigévé vált ez a mondás, mert a most befejezett 6. osztály alkalmával nem volt huzási nap, hogy **Gaedicke bankháza ügyfeleit egy főnyereményről nem értesítette volna.**

:: Az eddig elért fényes eredményeink utólérhetetlenek. ::

KISÉRTSE MEG SZERENCSEJÉT**GAEDICKE bankházában****S ÖN BIZTON SZÁMITHAT EREDMÉNYRE!**A XXIII-ik sorsjáték
I. osztályu huzásához,

mely november hó 19-én és 21-én lesz,

ajánlunk

Egész**Fél****Negyed****Nyolcad****sorsjegyet****12.—****6.—****3.—****1.50****koronáért.**

Postai belizetési lapok ingyen és bérmentve.

■■■■■
Naponta egy
főnyeremény
Gaedickenél!
■■■■■**GAEDICKE****BANKHÁZ BUDAPEST****: Kossuth Lajos-utca 11. :**■■■■■
Naponta egy
főnyeremény
Gaedickenél!
■■■■■

Téli fürdő cura

a Félis-gyógyfürdőben!

Európa leggazdagabb természetes forró és meleg kénes hőforrások. hőfok. — 49° — 17 millió liter víz, napi mennyiség. Csúsz, (Reuma) kőszvény és bőrbajok stb. ellen. Fürdő és ivó gyógymód Szobák-ból a fürdőkben vezető zárt folyosók állandóan fűtve vannak, bármily időben meghűlés veszélye nélkül lehet a curát eredménnyel használni. :: :: :: :: :: ::

Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, szoba, 1 tés, világítás és fürdés naponként **7 korona.**

Vasut állomás, posta, távirda, interurban telefont, a fürdő telepen.
Prospektust ingyen küld az Igazgatóság

A kis-szántói

uradalom parcellázása folytán úgy az egész állatállomány, mint az összes gazdasági felszerelés **f. hó 18. és 19-én önkéntes árverésen fog eladatni**

XXVII ik magyar királyi

jótekonyczélú államsorsjáték.

Ezen sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótékony célokra fog fordítottatni. Ezen sorsjátéknak 11969 nyeresége 365.000 korona összegben készpénzben.

Főnyeremény 150.000 korona, továbbá:

1 főnyeremény	20.000 kor.	10 nyeremény á	1.000 kor.
1	10.000 >	150	100 >
1	5.000 >	300	50 >
5	2.000 >	1500	20 >
		10000	10 >

Huzás visszavonhatatlanul 1908. év december hó 30-án.
Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és söhivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltó-üzletben.

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelőanyag a COAKS.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a

G Á Z - C O A K S

megt. a suyoabb és ezáltal drágább mile coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A Coaks ára jelenleg 5 kor. 20 fill. métermázsanként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor azt a város belterületén métermázsanként 40 fill. fuvardíjért házhoz szállítjuk és **beraktározzuk.** — Gázfogyasztóinknak azon kedvezményt nyújtjuk, hogy őket a téli saison alatt minden körülmények között **ellátjuk coakssal.**

Továbbá felhívjuk a t. közönség figyelmét a hosszas kísérletezés után teljesen bevált **lefele égő** gázizzólámpára (**Invert-égők**). Ezek **90 liter** gázfogyasztás mellett **100-120 H. gyertyafényt** adnak, tehát óránként nem egészen 3 fillérbe kerülnek. A legjobb invertégő üvegnummával felszerelve **kilenc korona**ba kerül. **Gázkaudallók, gázfürdőkályhák, gázvasalók, főzők** és kávépörkölők nálunk beszerezhetők.

Nagyvárad, 1908. október. **Nagyváradai légszeszgyár.**

Szives tudomásul hozzuk, hogy Nagyváradon, Rákóczi ut 5. szám alatt fiókraktárt létesítettünk, hol papirneműgyárunk összes termékeit raktáron tartjuk. Gyártmányainkon kívül nagy raktárt tartunk papir-, iró-, rajz- és festő-szerekből, hogy ama helyzetben lehessünk, hogy mindennemű követelménynek a lehető legjobban meg tudjunk felelteni. Jóindulatu támogatást kérve vagyunk

Kitűnő tisztelettel

Fiókraktár:
Nagyvárad, Rákóczi-
ut 5. sz

Rigler József Ede
Papirneműgyár Részvény-Társaság,
BUDAPESTEN.

Gőzmosóda vegytisztítógyár

== Nagyvárad, Gilányi-utca. ==

Mos, vasal s vegyileg tisztít

Mindenmü fehérneműek mosását a legnagyobb pontossággal eszközöljük. — A vegyi tisztítónkban női és férfi-ruhák, blousok, függönyök, szőnyegek a legszakoszerűbben lesznek elkészítve.

A ruhák el- és hazaszállítását saját kocsijainkkal eszközöljük

Vidéki és városi telefon szám 398

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

Nagyvárad látványossága!

A Fekete Sas nagyszálloda megnyílt.

823. Helyi és Vidéki Telefonszám 823.

SOMOGYI és BETTER.

Kész gyászruhák
:: raktáron. ::

Női kosztümök és
:: blousok. ::

Wéber Testvérek

■ kész női és gyermek ruha áruháza Nagyváradon. ■

==== Rákóczi-ut Bémer-tér sarkán. ====

Nagyvárad és Biharmegye legnagyobb kész női és gyermekruha áruháza **Wéber Testvérek.**

NAGY VÁLASZTÉK!

Kész leányka ruhák és kabátkák, kész női pongyolák, aljak és fehérneműek olcsó bevásárlási forrás. =====

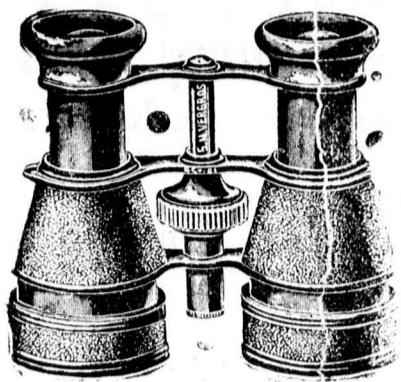
TELEFON 684.

Wéber Testvérek
Bémer-tér.

Megrendelések 2 nap
- alatt készülnek. -

Mérték utáni megrendelések elfogadtatnak.

Megfelelő szemüvegek orcsiptetők, francia színházi látcsövek, kipróbált hőmérők, mérnöki műszerek nagy választékban kaphatók

Klein Hugó

látzerésznél Nagyvárad, Rákóczi-út (Orsolya zárda.)

Javítások rögtön eszközöltetnek!
!! Saját műhely!

Hirdetéseket
jutányos áron vesz föl
a kiadóhivatal.

BELÉPÉSI FELHIVÁS.

A „Biharmegyei Korona Takaré- és Hitelszövetkezet“

1909. ÉVI JANUÁR HÓ 1-ÉN ÚJ ÉVTÁRSULATOT
KEZD, MELY 1911. DECEMBER VÉGÉIG TART.

A szövetkezetbe tagul bárki beléphet, ha legalább egy üzletrészt jegyez, vagyis legalább 1 koronának heti befizetésére kötelezi magát. A befizetett összeg három év leteltével, kamat és nyereséggel együtt a résztvevőknek készpénzben fizettetik vissza. Minden tag több üzletrészt jegyezhet.

A befizetési könyvecskék mindjárt a belépés alkalmával szolgáltatnak ki.

Vidéki tagok a befizetéseket posta cheque által teljesíthetik (portómentesen). A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és tagjainak lehetővé tenni, hogy szükség esetén gyorsan olcsó kölcsönhöz juthassanak, nemcsak a befizetett összeg erejéig, hanem azon felül is. Most végződő évtársulatunk is igen szép eredménnyel működik: tagjai a rendes takarékpénztári kamatlábnál jóval magasabb osztalékban részesülnek.

A szövetkezet helyisége a „Biharmegyei Takarékpénztár“ I. emeleti üzlethelyiségében van, Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 3. szám alatt.

Jegyzések itt, valamint a földszinten lévő váltóüzletben már a mai naptól kezdve elfogadjatnak, melyek mielőbbi eszközzésére felkérjük a szövetkezet tagjait, valamint az újonnan belépni szándékozókat.

Nagyvárad, 1908. november hó.

534 1-16

A „BIHARMEGYEI KORONA TAKARÉK- ÉS HITELSZÖVETKEZET“ IGAZGATÓSÁGA:

Dr. Wallner Ödön Fleischhacker Gyula Pekanovits Imre
Schwartz Ferenc Weinberger Jakab

Megérkeztek az összes őszi és téli újdonságok

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházába,

minden cikkben, őszi és téli modell-felöltők, angol és skót kosztüm-szövetek, blouse-selymek, szörme-collior blouseok és szoknyák igen nagy választékban és rendkívül jutányos árban árusítatnak.

A legelegánsabb és legjobb kivitelű

angol kosztümök, francia ruhák, őszi és téli

peluche és szörme felöltők, ez évben ismét megnagyobbított saját mütermeimben szintén rendkívül jutányos árban vállaltatnak el. Müvezető főszabász: BÖHM. J. ur, az ARVAY JÁNOS és TSA budapesti cs. és kir. udvari szállító cég volt főszabásza.

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-tér.

Cipők! Kalapok! A legfinomabb
: kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél

cs. és kir. udvari szállító **Nagyvárad (Kishidő).**
Kizárólag saját készítményű férfi és női ruhák készen és mérték után óriási választékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon 88.

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céghez

a nyári idényre óriási választékban a legújabb divatu batisztokt, (Mideira) fehér és színes ruhavásznak, piquet, zefir, csipkekelmék hozzávaló diszkekkel. Szép és divatos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemebb látogatott, szórakozó helye. Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kiváló egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját termései, kiváló borai, főm. Dreher sörral szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Szép kép kereteket készítenek olcsón és gyorsan
= SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésében =
Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek, nagy választék alca és China (züst) eszközökben.

Aki a szép fehérneműt szereti, adja azt mosás és vasalásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,**

NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.) Vegyileg tisztítanak férfi és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kiváratra a mosni való ruhaneműket a gőzmosóda kihordói által bárhonnan elvitetik és pontosan hazaszállítanak.
Városi és vidéki telefon 398.

PREIS R., ágynemű raktára NAGYVÁRAD, Kossuth-u. 12.

Intézeti agyhúzatok, paplan, madrácz, szalmazsák mértékre és készen kapható az ágynemű raktárban Kossuth-utca 12. sz. Fosztott toll
: :
állandoan raktáron. : :

PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi ásványvizek állandóan friss töltésben
Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, liptói-turó, sajtok, szalámi és főtt prágai sonka, legelőnyösebb áron beszerezhető.

Friedl és Jörösnél

Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

Kályha előtétek, tálcák, el-
lenzők, fáskosarak, **RAPID-**
gyorsfűtő készülék
kizárólagos raktára.

Tarsoly és Risztó

vaskereskedésében a »Vasemberhez«
Rákóczi-ut 9. Ováry-palota.

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a nyári idényre angol, skót és belföldi különlegességeim megérkeztek.

Kiss István uri-divat szabó

Színház-utca Adorján ház.
Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

BARTOS H. és TARSA

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2. Bazar-épület.
Kizárólagos harisnya és ernyőkülönleges-
ségek Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyer-
mekharisnyákban a leggyorsabbtól a leg-
finomabbig, továbbá eső- és napernyők!
Folytonos újdonságok!
!!! Javítások gyorsan eszközöltetnek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd
= czipész =

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készít mérték után a legfinomabb anyag-
ból a legszebb divatszabású uri
és női cipőket. Alapítatott 1894. évben.

Klepfer Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők,
ingek, harisnyák, keztük és nap-
ernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjé-
ben és éttermeiben kitűnő italok és éte-
lekről gondoskodik van. Mindennap zene.

SEBŐ IMRE

könyv és papir-

:: kereskedése. ::

Nagyvárad, - Rákóczi-ut.

GELBERG A,

uri divat szabó

Beothy Ödön-utca 21. sz.

állandó raktár a diva-

tosabb kelmékből.

KOVACS JÁNOS

visonq cukrászati speciálista

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és csemege üzlet

Adorján palota. Színház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum

11 kr. Kiváratra házhoz szállítatik.

Wohl Albert.

Fővárosi izlés.

Blous és Pongyola Kizárólag Vajda
és Róna cégnél Szent László-tér és
Zöldfa utca sarok.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.

TELEFON 180. TELEFON 180

Gazdálkodóknak gépolaj továbbá zsír, kát-
rány stb. Vidéki kereskedőknek cipő-
krém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok
stb. vételénél legnagyobb árendmények.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszé-
lőgépek kaphatók

Kalenda János cégnél

NAGYVÁRAD, Szent László-tér

(a Holdas-templom mellett.)

Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piac téren KEPES DEZSŐ

óra, ékszer és látszerüzletében a legol-
csóbban lehet órát, ékszer és látszer
javíttatni jótállás mellett. Ugyanígy el-
ismert legolcsóbb bevásárlási forrás min-
denféle zseb-, fali- inga- álló és ébresztő
órákból, optikai cikkekkel és chinaezüst
tárgyakból.

Szíves pártfogást kér **Kepes Dezső,** NAGYVÁRAD,
Kispiac-tér.

Ujváry Vilmos bádigos

Szent János-utca 12.

Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és
mübutorasztalos.

Készítenek bármilyen dolgot pontos és szak-
szerű kivitelben a legszolidabb árak mellett.
Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)

Szaniszló-utcai oldalon.

Harmos János Naponta 3-szor

:: pékmester :: friss sütemény.

NAGY-VÁRAD,

:: Uri-utca. :: Sütések elfogadtnak.

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy
Szent János-utca 37. szám. alatti Bozsonyi Ferenc
fodrász üzletét átvételtem s azt az eddigi szolid alapon
pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisz-
teit vendégek és jó ismerőseim szíves pártfogását kérem.

Tisztelettel

VERES JÁNOS fodrász.